

13.10 Odlučitelné a neodlučitelné předpony (Die trennbaren und untrennbaren Präfixe)

Rozdělení předpon v němčině se zásadně liší od češtiny. V němčině dělíme předpony do tří skupin:

- předpony odlučitelné,
- předpony neodlučitelné,
- předpony částečně odlučitelné a částečně neodlučitelné.

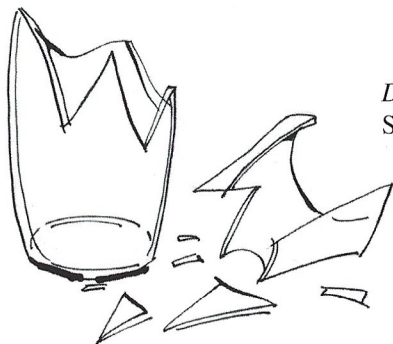
Předpony neodlučitelné (Die untrennbaren Präfixe)

Předpony neodlučitelné stojí vždy společně se slovesem; nikdy se od základního slovesa neodlučují.

Do této skupiny řadíme tyto předpony: *be-*, *emp-*, *ent-*, *er-*, *ge-*, *miss-*, *ver-*, *zer-*.
Příklady sloves:

<i>besuchen</i> navštívit	<i>gefallen</i> líbit se
<i>empfehlen</i> doporučit	<i>misslingen</i> nepodařit se
<i>entschädigen</i> odškodnit	<i>verarbeiten</i> zpracovat
<i>erzählen</i> vyprávět	<i>zerschlagen</i> rozbít

Peter besuchte gestern seine Eltern. / Peter hat gestern seine Eltern besucht.
Petr včera navštívil své rodiče.

Das Glas ist zerschlagen.
Sklenice je rozbítá.

Předpony odlučitelné (Die trennbaren Präfixe)

U časovaného slovesa stojí odlučitelné předpony na konci věty a tvoříme-li přičestí minulé, vkládáme předponu *ge-* mezi odlučitelnou předponu a slovesný kmen, např.:

auf + ge + macht = aufgemacht.

Pouze ve větě vedlejší nebo stojí-li sloveso ve tvaru infinitivu na konci věty, zůstávají předpony spojeny se slovesným tvarem. Do této skupiny patří vše-

chny předpony, které nejsou v ostatních dvou skupinách, např. *auf-*, *an-*, *nach-*, *zu-* a mnohé další:

aufmachen otevřít,
ankommen přijet,
nachkochen dovařit,
zunehmen přibírat.

Ich mache das Fenster auf.
Otevřu okno.

Soll ich das Fenster aufmachen?
Mám otevřít okno?

Voriges Jahr nahm er viel zu. / Voriges Jahr hat er viel zugenommen.

Minulý rok velmi přibral.

Předpony částečně odlučitelné a částečně neodlučitelné

(Die sowohl trennbaren wie untrennbaren Präfixe)

Tato skupina předpon je pro cizince nejobtížnější. Jedná se totiž o předpony, které jsou někdy odlučitelné a někdy neodlučitelné.

Patří sem: *durch-*, *hinter-*, *über-*, *um-*, *unter-*, *wider-*, *wieder-*.

Mnohdy může být jedna předpona u téhož slovesa jednou odlučitelná a jednou neodlučitelná. Rozdíl je ve významu – odlučitelná je většinou předpona u významu původního a neodlučitelná u přeneseného významu. U této skupiny předpon doporučujeme pro jistotu používat slovník.

Der Fährmann hat alles übersetzt. Převozník převezl vše.

Der Schüler übersetzt den Satz.
Žák překládá větu.